– даний вид покарання (і як основне, і як додаткове) повинне призначатися лише у випадках, якщо вчинення кримінального правопорушення було пов'язане з посадою, яку обіймає винний, або з діяльністю, якою він займається.

Микитчик Олександр Васильович,
професор кафедри кримінального права, процесу і криміналістики Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, професор

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ТРАНСПОРТНИЙ ЗАСІБ» ЯК ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ У НАЦІОНАЛЬНИХ ТА МІЖНАРОДНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ

Обов'язковою ознакою деяких складів кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту виступають транспортні засоби. Відповідно до примітки ст. 286 КК України під транспортними засобами в цій статті та статтях 286^1, 287, 289, 290 слід розуміти всі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші механічні транспортні засоби. Законодавець визначив термін «транспортний засіб» через перерахування конкретних його видів.

Згідно п. 1.10 Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 механічний транспортний засіб – це транспортний засіб, що приводиться в рух з допомогою двигуна. Цей термін поширюється на трактори, самохідні машини і механізми, а також тролейбуси та транспортні засоби з електродвигуном потужністю понад 3 кВт [1].

Слід відзначити, дане поняття є законодавчо закріпленим терміном. Водночас воно має й інші інтерпретації у міжнародних договорах, щодо яких надана згода України на обов'язковість для неї відповідного міжнародного договору.

Так, у Конвенції про дорожній рух (Відень, 8 листопада 1968 року) у статті 1 зазначається: термін «механічний транспортний засіб» означає будь-який самохідний дорожньо-транспортний засіб, за винятком велосипедів з підвісним

двигуном, на території Договірних Сторін, які не прирівнюють їх до мотоциклів, і за винятком рейкових транспортних засобів [2].

Існують й інші визначення транспортного засобу у міжнародних договорах України, які набрали чинності в установленому порядку:

1) а) для перевезень вантажів – будь-який вантажний автомобіль, вантажний автомобіль з причепом, тягач з причепом чи тягач з напівпричепом, напівпричіп;

б) для перевезень пасажирів, більше 8 чоловік, включаючи водія [3].

2) Будь-який автомобіль або причіп; цей термін охоплює будь-яку комбінацію транспортних засобів [4].

3) Механічний дорожній транспортний засіб, а також будь-який причіп або напівпричіп, призначений для буксирування його таким транспортним засобом [5].

4) Механічний транспортний засіб, зареєстрований на території Договірної Сторони, або комбіновані транспортні засоби, з яких принаймні механічний транспортний засіб зареєстрований на території Договірної Сторони і використовується та призначений виключно для перевезення вантажів або пасажирів [6].

5) Механічний пристрій, призначений для перевезення людей і (або) вантажів, а також встановленого на ньому спеціального обладнання чи механізмів [7].

6) а) Будь-який автотранспортний засіб з механічним приводом, який за своєю конструкцією придатний для перевезення більш восьми пасажирів, не враховуючи водія, або для перевезення вантажів чи для буксировки таких транспортних засобів;

б) сполучення із транспортного засобу, визначеного вище у пункті «а», та причепа або напівпричепа, з'єднаного з ним, і призначеного для перевезення пасажирів і вантажів [8].

7) Автомобілі, тягачі з напівпричепами, причепи і напівпричепи, що відповідають визначенням, наведеним у статті 4 Конвенції про дорожній рух від 19 вересня 1949 року, за винятком транспортних засобів, що належать збройним силам однієї з Договірних Сторін або перебувають у підпорядкуванні цих збройних сил [9].

8) Будь-який вид транспортного засобу з механічною тягою, який відповідно до технічних та конструктивних вимог може перевозити понад 9 пасажирів, включаючи водія, або перевозити вантажі вантажним автомобілем з напівпричепом/причепом чи без

нього, що зареєстрований на території однієї з Договірних Сторін [10].

9) Будь-який вид автотранспортного засобу з механічною тягою, призначений згідно з конструктивними та технічними вимогами для перевезень понад 9 пасажирів, включаючи водія, або для перевезень вантажів автомобілем з напівпричепом (причепом) або без нього, і зареєстрованого на території країни однієї з Договірних Сторін [11].

10) Автотранспортний засіб або групу транспортних засобів, з яких хоча б автомобіль зареєстрований однією з Договірних Сторін, спеціально обладнаний і використовується для виконання вантажних перевезень або для пасажирських перевезень автобусом [12].

11) Автотранспортний засіб: призначений для здійснення вантажних (включаючи причепи або напівпричепи) і пасажирських перевезень; зареєстрований на території Республіки Білорусь або України [13].

12) а) Транспортний засіб з механічним приводом, сконструйований або пристосований для перевезень вантажів або для буксирування інших транспортних засобів, призначених для цих перевезень;

б) сукупність транспортних засобів, які відповідають вимогам, зазначеним у пункті (а), а також з причепом або напівпричепом;

в) дорожний транспортний засіб з механічним приводом, який обладнаний спеціальним постійним устаткуванням і становить його інтегральну частину, яка не трактується як вантаж;

г) транспортний засіб, призначений для перевезення більш ніж 9 пасажирів з водієм [14].

Проаналізувавши визначення поняття «транспортний засіб» у міжнародних договорах можна прийти до висновку, що дане поняття характеризується спільними ознаками: придатний для перевезення людей, пасажирів (понад 9 осіб), вантажів через митний (державний) кордон; може використовуватись для буксирування інших транспортних засобів, встановлення на нього спеціального обладнання чи механізмів; реєстрація на території Договірної сторони.

Список використаних джерел

1. Правила дорожнього руху : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. № 1306 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 41. – Ст. 1852.

2. Конвенція про дорожній рух (Відень, 8 листопада 1968 року). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995._

3. Угода про міжнародний автомобільний транспорт між Урядом України та Урядом Ісламської Республіки Іран : від 09.07.1993 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/364.

4. Європейська угода щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення : від 01.07.1970 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994.

5. Угода про введення міжнародного сертифіката зважування вантажних транспортних засобів на територіях держав – учасниць Співдружності Незалежних Держав : від 16.04.2004 р. : Постанова Кабінету Міністрів України : від 11.05.2006 р. № 640 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997.

6. Угода між Урядом України та Урядом Королівства Бельгія про автотранспортне сполучення : від 28.07.1997 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/056.

7. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про організацію обміну інформацією про осіб, транспортні засоби, на яких особи перетинають українсько-молдовський державний кордон : від 04.11.2015 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/498.

8. Угода про міжнародні автомобільні перевезення між Урядом України та Урядом Республіки Туреччина : від 30.05.1994 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/792.

9. Європейська Угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (Женева, 30 вересня 1957 року). URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994.

10. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Королівства Данії про міжнародні автомобільні перевезення : від 09.09.1998 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/208.

11. Угода між Урядом України та Урядом Румунії про міжнародне автомобільне сполучення : від 29.03.1996 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/642.

12. Угода між Україною та Королівством Нідерландів про міжнародні автомобільні перевезення : від 07.09.1993 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/528.

13. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Білорусь про міжнародне автомобільне сполучення : від 17.12.1992 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/112.

14. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польщі про міжнародні автомобільні перевезення : від 18.05.1992 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/616.